

7. 8. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Přelom v pojetí odpovědnosti advokátů?

Nejvyšší soud ČR vydal koncem roku 2017 poměrně přelomový rozsudek ve sp. zn. 25 Cdo 347/2016[1], který by rozhodně neměl uniknout pozornosti nikoho, kdo v České republice poskytuje právní služby podle zákona o advokacii. Konkrétně rozebírá, kam až může v praxi sahat poučovací povinnost v souvislosti s výkonem advokacie a jaké následky má její zanedbání.

Po zrušujícím rozhodnutí Nejvyššího soudu tak lze nyní předpokládat takový další vývoj řízení ve věci, že žalovaný advokát bude shledán odpovědným za škodu vzniklou jeho klientovi v souvislosti s výkonem advokacie; odpovědnost advokáta zde vzniká i přes to, že došlo k trestnému činu spáchanému třetí osobou, která je za škodu odpovědná primárně.

Něco málo ke skutkovému stavu: v roce 2006 sepsal advokát (žalovaný) smlouvu o půjčce ve výši 2.240.000,- Kč a související zástavní smlouvu k zajištění půjčené částky. Problémem však bylo, že skutečný obsah smlouvy o půjčce datované dnem 3. 8. 2006 neodpovídal skutečnosti, neboť je v ní uvedeno, že před podpisem smlouvy v místě jejího uzavření předal věřitel (žalobce) částku 2.240.000,- Kč dlužníku. Toho dne ovšem smlouvu podepsal v kanceláři advokáta pouze žalobce, zatímco dlužník až dne 7. 8. 2006 v jiném místě, aniž mu byly peníze předány; smlouva o půjčce jakožto reálný kontrakt tak jejím podpisem nevznikla a strana smlouvy označená jako dlužník se tak ve skutečnosti dlužníkem nestala, vzhledem k dále popsanému vývoji, a nevznikla jí povinnost ji věřiteli vrátit. Dne 8. 8. 2006 žalobce pověřil svou manželku, aby do kanceláře žalovaného donesla částku 2.000.000,- Kč za účelem jejího předání dlužníku. Zde ji v přítomnosti žalovaného převzala ručitelka ze smlouvy o půjčce, která ji měla nepřítomnému dlužníku předat. Žalovaný advokát o předání peněz mezi těmito osobami vyhotovil příjmový doklad, který předal manželce žalobce, aniž ověřil oprávnění ručitelky jednat za dlužníka. Ta peníze dlužníkovi nepředala, ponechala si je pro svou potřebu a byla za to pravomocně odsouzena v trestním řízení vedeném u Okresního soudu v Českých Budějovicích.

Je nasnadě, že advokát pochybil, Nejvyšším soudem bylo totiž jeho jednání právně posouzeno (a podobné jednání by obecně mělo být posuzováno) nikoliv pouze jako činnost spočívající v sepsu smluv, ale do výkonu advokacie (podle dikce ustanovení § 1 (2) zákona č. [85/1996](#) Sb., o advokacii[2] (dále jen "**Zákon o advokacii**"), je vzhledem k okolnostem nutné zařadit také působení v dalších fázích celé transakce, zejména předání smluv za účelem jejich podpisu a účast při předání finanční hotovosti. Žalovaný advokát věděl, že k předání peněz došlo v rozporu s textem smlouvy až po jejím uzavření, dokonce se na tom aktivně podílel, neboť se tak stalo v jeho kanceláři a sám vystavil doklad o převzetí. Zároveň advokát musel z titulu své odbornosti samozřejmě vědět, že smlouva o půjčce (v tomto případě dle dikce původního § 657 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku[3]) má reálnou povahu, tedy ke vzniku souvisejícího závazkového vztahu dochází nikoliv uzavřením smlouvy, ale až skutečným předáním předmětu půjčky od věřitele dlužníkovi.

Odpovědnost advokáta upravuje ustanovení § 24 Zákona o advokacii, který vychází z objektivní odpovědnosti, tedy bez zřetele k zavinění, a to v případě, kdy při výkonu advokacie dojde k porušení povinnosti advokáta, následně dojde ke vzniku škody a tyto dva elementy vzájemnou příčinnou souvislostí. Z povahy věci (z podstaty poskytování právních služeb) pak vyplývá, že advokát je při poskytování právních služeb klientovi povinen postupovat s náležitou odbornou péčí. To předpokládá iniciativní a samostatný přístup advokáta, poskytnutí potřebných informací klientovi, vysvětlení řešené problematiky, představení možných variant postupu, vyhodnocení jejich výhod i rizik a vyžádání si pokynů (informovaného souhlasu) klienta v případě, že je to potřebné, což se v tomto případě dle názoru Nejvyššího soudu nestalo.

Nejvyšší soud zde (logicky) uzavírá, že pokud sepsaný text smlouvy o půjčce neodpovídá skutečnému průběhu realizace takové půjčky, tak není možné výkon advokacie selektivně omezit na pouhé sepsání takové smlouvy, ale je nutné celou transakci vnímat v širším měřítku a v této souvislosti poučit strany smlouvy o případných následcích - zde o tom, že v rozporu s textem smlouvy nebyly peníze řádně předány a že závazkový vztah dosud platně nevznikl. Poučení plynoucí z celého řízení je poměrně prosté - každou transakci je nutné, vzhledem k existenci poučovací povinnosti dle ustanovení § 16 Zákona o advokacii, brát jako komplexní souhrn vlastní právní rady a návazujících úkonů nutných k dosažení jejího účelu a i když je úkol advokáta v daném případě vymezen úžeji, tak nesmí opomenout svého klienta alespoň stručně informovat o souvisejících následcích zamýšlené konstrukce dané transakce.

JUDr. Jan Metelka, LL.M.,
Junior Associate

Mgr. Ing. Jan Rataj,
Senior Associate

[DLA Piper Prague LLP, organizační složka](#)

Panská 854/2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 817 111
e-mail: prague@dlapiper.com

-
- [1] K dispozici >>> [zde](#).
[2] Zákon č. [85/1996](#) Sb.
[3] Zákon č. [40/1964](#) Sb.

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)